

Religió Catòlica de l'Educació Primària

Amb la incorporació de l'àrea de Religió al currículum d'Educació Primària, la legislació educativa a Espanya és coherent amb la Declaració Universal dels Drets Humans de 1948, que reconeix el dret de tots a l'una educació integral i el dret preferent de les famílies a triar el tipus d'educació que haurà de donar-se als seus fills i filles. Aquests drets i llibertats fonamentals estan així reconeguts en el Pacte Internacional de Drets Econòmics, Socials i Culturals de 1966 i la Carta de Drets Fonamentals de la Unió Europea del 2000. La LOMLOE, a més, en el primer apartat del seu primer article, ha assegurat el compliment efectiu dels drets de la infància segons el que s'estableix en la Convenció sobre els Drets del Nen. Són referències bàsiques del dret internacional ratificades per l'Estat espanyol. Es compleix així el que s'estableix en la Constitució espanyola de 1978 en el seu Títol primer sobre drets i llibertats fonamentals, en el referit a la llibertat religiosa i el dret a l'educació.

En aquest marc, l'ensenyament de la Religió Catòlica es proposa com a àrea curricular d'oferta obligatòria per als centres escolars i de lliure elecció per a les famílies. Forma part de la proposta educativa necessària per al ple desenvolupament de la personalitat dels alumnes i les alumnes. Amb la seva identitat i naturalesa, l'àrea de Religió Catòlica, en línia amb les finalitats pròpies de l'Educació Primària, afavoreix el procés educatiu de l'alumnat, contribuint a la seva formació integral i al ple desenvolupament de la seva personalitat. Proposa, específicament, contribuir a l'autonomia personal i al projecte vital, amb llibertat i responsabilitat, en diàleg amb l'antropologia cristiana. Respon a la necessitat de comprendre i millorar la nostra tradició cultural, les seves expressions i significat, en contextos plurals i diversos. I complementa la necessària educació en valors humans i cristians que orienta el desplegament d'una identitat personal autònoma i assertiva i a la seva inserció en els entorns comunitaris de pertinença.

L'àrea de Religió Catòlica a l'escola es caracteritza per les seves contribucions educatives plantejades en línia amb els objectius, finalitats i principis generals i pedagògics del conjunt de l'etapa, també amb les competències clau. Amb els aprenentatges del currículum, inspirats en l'antropologia cristiana, s'enriqueix el procés formatiu dels nens i nenes, si així ho han triat les seves famílies: s'accedeix a aprenentatges culturals propis de la tradició religiosa i de l'entorn familiar que contribueixen a madurar la identitat personal; a aprenentatges d'hàbits i valors, necessaris per a la vida individual i social; i a aprenentatges vitals que donen sentit humà i cristià a la vida i formen part del necessari creixement interior. Aquestes aportacions del currículum de Religió Catòlica, a la llum del missatge cristià, responen a un compromís de promoció humana amb la inclusió de tots, enforteixen el poder transformador de l'escola i suposen una contribució pròpia al perfil de sortida de l'alumnat al final de l'ensenyament bàsic.

El currículum de l'àrea de Religió Catòlica és resultat d'un fecund diàleg de la Teologia, font epistemològica que proporciona els sabers bàsics essencials per a una formació integral a l'escola inspirada en la visió cristiana de la vida, amb altres fonts curriculars, especialment la psicopedagògica, que orienten el

necessari procés educatiu en l'Educació Primària. El disseny curricular de l'àrea de Religió Catòlica ha tingut en compte el context global que està vivint l'educació en les primeres dècades del segle XXI: ha dialogat amb el marc europeu d'educació en les seves competències clau de 2018 i vol integrar-se en el seu horitzó de 2025, s'ha deixat interpel·lar per la sensibilitat dels objectius de desenvolupament sostenible i la ciutadania global i intercultural, i ha tingut en compte l'oportunitat de tornar a imaginar el futur de l'educació prioritzant l'aprendre a ser i a viure amb els altres. Alhora, s'ha deixat afectar pels compromisos del Pacte Educatiu Global, promogut per l'Església catòlica, que subratlla la centralitat de la persona en els processos educatius, l'escolta de les noves generacions, l'acolliment de totes les realitats personals i culturals, la promoció de la dona, la responsabilitat de la família, l'educació per a una nova política i economia i la cura de la casa comuna. Especialment, el currículum de Religió Catòlica s'obre a les iniciatives eclesials de la Missió 4.7, sobre l'ecologia integral, i de l'Alt Comissionat per a la Fraternitat Humana conformat per diverses religions per a construir la casa comuna i la pau mundial. D'aquesta manera, l'ensenyament de la religió catòlica, mantenint la seva peculiaritat i l'essència del diàleg fe-cultura i fe-raó que l'ha caracteritzat en la democràcia, acull els signes dels temps i respon als desafiaments de l'educació en aquest segle XXI.

L'estructura del currículum de Religió Catòlica s'integra en el marc curricular de la LOMLOE i és anàloga a la de les altres àrees i matèries escolars, contribuint com aquestes al desenvolupament de les competències clau a través d'una aportació específica. És un currículum obert i flexible per a facilitar la seva programació en els diferents entorns i centres educatius.

Es plantegen, en primer lloc, les sis competències específiques pròpies de l'àrea de Religió Catòlica. Són comunes per a totes les etapes, proposen gradualment aprenentatges de caràcter cognitiu, instrumental i actitudinal; i permeten el desenvolupament de les competències clau en Educació Primària. Algunes competències específiques estan centrades en la formació de la identitat personal, conreen les dimensions emocionals i afectives i promouen que cada alumne i alumna conformi amb autonomia, llibertat i empatia el seu projecte vital, inspirat per l'antropologia cristiana. Unes altres subratllen la dimensió social i cultural, necessària per al desplegament de la personalitat individual i la construcció responsable i creativa dels entorns socioculturals des del missatge cristià d'inclusió i fraternitat. I unes altres proposen la visió cristiana de la vida, el coneixement de Jesucrist i de l'Església, i contribueixen a una síntesi de la fe cristiana capaç de dialogar amb altres sabers i disciplines escolars.

En segon lloc, es proposen els criteris d'avaluació que estan directament relacionats amb les competències específiques.

En tercer lloc, es proposen els sabers bàsics necessaris per a aconseguir la proposta formativa de l'àrea de Religió Catòlica. Aquests sabers, que deriven específicament del diàleg de la Teologia i la Pedagogia, constitueixen els coneixements, destreses i actituds necessaris per a l'assoliment de les competències específiques.

En el currículum, els sabers bàsics es presenten organitzats en tres blocs. El primer bloc gira entorn del descobriment de la vida i de l'autonomia personal, a la llum del missatge cristià, que s'enriqueix amb valors de llibertat, responsabilitat, comunicació de les emocions i idees pròpies. El segon bloc planteja el coneixement de l'entorn, l'encontre amb els altres i la cura d'un mateix i dels altres per a créixer en harmonia i comunió. El tercer bloc facilita la comprensió de la tradició social i la identitat cultural per a aprendre a viure amb els altres, a respectar la natura, construir entorns inclusius i diversos i construir la casa comuna. Tots els sabers es plantegen amb un sentit obert per a facilitar la seva adaptació al context.

Finalment, les orientacions metodològiques i per a l'avaluació de l'àrea de Religió Catòlica estableixen una proposta didàctica en línia amb les altres àrees de l'etapa i les situacions d'aprenentatge. La seva programació constitueix una oportunitat per a incorporar les realitats més properes dels centres educatius i de l'entorn, per a plantejar la programació didàctica de l'àrea de Religió Catòlica en projectes i àmbits més globalitzats. Les propostes metodològiques d'aprenentatge cooperatiu, aprenentatge basat en projectes i per àmbits curriculars que puguin realitzar-se facilitaran un accés més inclusiu i universal a l'aprenentatge.

Competències específiques

- 1. Descobrir, identificar i expressar els elements clau de la dignitat i la identitat personal en situacions vitals pròximes, a través de biografies inspiradores i relats bíblics d'abast antropològic, per a anar conformant la pròpia identitat i les seves relacions amb autonomia, responsabilitat i empatia.**

El descobriment de totes les dimensions que conformen la identitat personal és un aprenentatge essencial per a desenvolupar l'objectiu de l'educació integral. Proposa reconèixer i comprendre les pròpies experiències, les arrels familiars i culturals, les relacions amb l'entorn social i natural. Implica aprendre a identificar i gestionar les emocions, afectes, valors, també les limitacions, que formen part de l'experiència personal i social, per a madurar l'autonomia personal. Suposa aprendre a expressar, utilitzant diversos llenguatges, les experiències vitals cuidant l'autonomia i l'empatia. És important en aquest procés de creixement despertar els valors de la dignitat humana i conrear el respecte i la inclusió de tots i totes en harmonia amb la pròpia identitat personal.

En el desenvolupament d'aquesta competència exerceix un paper essencial el descobriment de la interioritat i les seves conseqüències per a l'autonomia personal i les relacions amb l'entorn. Aquest procés educatiu reclama el descobriment d'actituds i virtuts que es proposen des de la visió cristiana de la

persona i de la vida, per exemple, a través de biografies inspiradores, especialment de sants i santes, i de relats bíblics sobre el missatge de Jesús de Natzaret. L'adquisició gradual d'aquesta competència suposa haver desenvolupat l'autonomia i identitat personal; haver adquirit valors i normes de convivència inclusiva, hàbits de treball individual i en equip; haver desenvolupat les seves capacitats afectives en tots els àmbits de la personalitat; i haver aconseguit alguns hàbits saludables de vida i de consum responsable sent conscient de les seves pròpies necessitats físiques i emocionals.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: CCL1, CCL3, CD1, CD4, CPSAA1, CPSAA2, CPSAA4, CPSAA5, CE2, CE3, CCEC3.

2. Descobrir, reconèixer i estimar la dimensió socioemocional expressada en la participació en diferents estructures de pertinença, desenvolupant destreses i actituds socials tenint en compte alguns principis generals de l'ètica cristiana, per a la millora de la convivència i la sostenibilitat del planeta.

El reconeixement de la dimensió socioemocional i la pertinença a les diverses estructures socials (família, escola, grups d'amics, comunitat eclesial, etc.) constitueix un aprenentatge essencial en l'educació integral. Suposa el descobriment, l'acceptació i estima de la naturalesa social de la persona. Implica reconèixer que de la dignitat humana es deriven uns drets i comporta responsabilitats, com s'expressa en la Declaració Universal dels Drets Humans. Proposa aprendre a gestionar la pròpia autonomia personal, amb les seves idees i presa de decisions, amb les d'altres persones i grups, amb la família, amb altres entorns socials i culturals. És necessari en aquest procés de maduració destriar els valors democràtics i aprendre a respectar la diversitat social i religiosa, assumint el desenvolupament de la identitat personal en les relacions i vincles amb els altres amb actituds de respecte i inclusió.

El desenvolupament d'aquesta competència comporta l'adquisició de destreses i habilitats socials, la presa de decisions comunitàries, la resolució pacífica de conflictes, integrant actituds de participació i solidaritat. L'àrea de Religió Catòlica proposa els principis i valors del magisteri social de l'Església per a contribuir al bé comú, a la plena realització humana i a la sostenibilitat del planeta. L'adquisició d'aquesta competència suposa haver-se preparat, com a desenvolupament de l'autonomia i identitat personal, per a l'exercici actiu de la ciutadania i el respecte dels drets humans, així com el pluralisme de les societats democràtiques suposa valorar, des de l'ètica cristiana, les diferències entre les persones i les societats, entre les diferents cultures i religions.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: CCL2, CCL5, CP3, STEM5, CD3, CPSAA3, CC1, CC2, CC4, CE1.

3. Identificar i interpretar les situacions que perjudiquen o milloren la bona convivència, analitzant-les amb les claus personals i socials de la proposta cristiana, per a fomentar el creixement moral, la cooperació amb els altres i el desenvolupament de valors orientats al bé comú.

L'anàlisi i la denúncia de les situacions d'exclusió, injustícia o violència en els nostres entorns, per a proposar oportunitats d'inclusió per a tots, especialment per a les persones més necessitades, és un aprenentatge essencial de l'àrea de Religió Catòlica. En conseqüència, les propostes de l'autonomia personal, la dignitat humana amb els seus drets i llibertats, la convivència democràtica amb valors de justícia i solidaritat i el respecte de la diversitat cultural i religiosa poden aprofundir-se i fonamentar-se en els valors propis del missatge cristià. El projecte de Déu anunciat en Jesucrist, la fraternitat universal, proporciona un horitzó transcendent que confirma el nostre compromís amb els objectius de desenvolupament sostenible i els drets humans.

Aquestes claus personals i socials de la proposta cristiana afegixen a l'aprenentatge sobre la persona i la societat, amb les seves actituds i valors, el fonament de l'experiència religiosa i la tradició cristiana. L'antropologia cristiana, amb la seva proposta social i escatològica, constituirà la inspiració dels coneixements, destreses i actituds d'aquesta competència específica. El desenvolupament d'aquesta competència específica proporciona els criteris per a l'anàlisi i denúncia de totes les situacions de marginació o desigualtat entre homes i dones; proposa virtuts morals per a la seva superació i la construcció del bé comú. Això implica educar la mirada de la realitat per a percebre les conseqüències del propi comportament, assumint actituds de responsabilitat, justícia social i cooperació.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: CCL1, CCL5, STEM3, CD1, CPSAA3, CC3, CC4, CE1, **CCEC3**.

4. Comprendre i admirar el patrimoni cultural en algunes de les seves expressions més significatives, gaudint de la seva contemplació, analitzant l'univers simbòlic i vital que transmeten, per a valorar la pròpia identitat cultural, promoure el diàleg intercultural i generar creacions artístiques.

La comprensió i l'admiració de les cultures, en qualsevol de les seves expressions socials, artístiques, ètiques i religioses, constitueix un aprenentatge essencial en l'objectiu escolar de l'educació integral. Comporta reconèixer les expressions culturals més significatives de l'entorn admirant la seva bellesa i significat. Implica l'estima dels diversos llenguatges per a expressar experiències i sentiments, idees i creences, conformant la identitat de les persones i les

societats. Proposa la contemplació dels diversos llenguatges artístics i culturals per a utilitzar-los en l'expressió de l'autonomia i identitat personal. Es necessita desenvolupar el sentit crític per a comprendre les diverses manifestacions culturals i conrear la creativitat per a expressar les experiències personals i socials en els diversos llenguatges comunicatius.

Aquesta competència específica de Religió Catòlica contribueix al desenvolupament de l'autonomia personal i social promovent la llibertat d'expressió, la creativitat, el respecte i l'admiració per la diversitat i el diàleg intercultural. Aquest procés formatiu suposa el coneixement de la religiositat popular, celebracions religioses de l'entorn i el patrimoni cultural de l'Església que conformen la nostra identitat cultural. L'adquisició d'aquesta competència implica harmonitzar la construcció de l'autonomia i identitat personal amb l'aprenentatge per viure amb els altres en contextos culturals diversos; haver comprès el pluralisme propi de les societats democràtiques; haver desenvolupat actituds de confiança en si mateix i iniciativa personal; i haver aconseguit valors per a apreciar responsablement la cultura, el diàleg intercultural i interreligió.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: CCL4, CP3, CD2, CD3, CC3, CCEC1, CCEC2, CCEC4.

5. Explorar, desenvolupar i apreciar la pròpia interioritat i experiència espiritual, reconeixent-la en les pròpies emocions, afectes, símbols i creences, coneixent l'experiència de personatges rellevants de la tradició judeocristiana i d'altres religions, per a afavorir l'autoconeixement personal, entendre les vivències dels altres i promoure el diàleg i el respecte entre les diferents tradicions religioses.

La cura i estima de la dimensió espiritual pròpia de la naturalesa humana, manifestada en les emocions, afectes, símbols i creences, és un aprenentatge essencial de la formació integral. Proposa explorar i desenvolupar aquesta dimensió espiritual en el conjunt de totes les dimensions de la personalitat humana. Implica reconèixer, aprendre a gestionar i expressar en diversos llenguatges les emocions i sentiments relacionats amb la transcendència i l'experiència religiosa. Suposa explorar, desenvolupar i apreciar la pròpia interioritat per a conrear les experiències de silenci i contemplació. Aquest desenvolupament espiritual i moral és un dret de tots els nens i les nenes, com es reconeix en l'article 27 de la Convenció sobre els Drets del Nen, articulant la responsabilitat primordial de les famílies i dels Estats per a garantir un nivell de vida adequat per al seu desenvolupament físic, mental, espiritual, moral i social.

El desenvolupament d'aquesta competència inclou el despertar espiritual en la construcció de l'autonomia i identitat individual i el descobriment de la relació amb Déu. Es proposa l'experiència religiosa com a oportunitat formativa en el desenvolupament de totes les dimensions humanes. En aquest objectiu ocupa

un lloc essencial el coneixement de personatges rellevants de la Bíblia, de la tradició cristiana i d'altres religions. L'adquisició d'aquesta competència suposa la proposta de la visió cristiana de la vida, una de les finalitats educatives pròpies de l'àrea escolar de Religió Catòlica, explorant les possibilitats personals, familiars, socials i culturals del fet religiós a l'hora de destriar possibles respostes a les preguntes sobre el sentit de la vida. També implica el coneixement i respecte per la pluralitat religiosa i el diàleg intercultural.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: CCL1, CPSAA1, CPSAA3, CPSAA5, CC3, CE2, CCEC1, CCEC3.

6. Comprendre els continguts bàsics del cristianisme, valorant la seva contribució a la societat, per a disposar d'una síntesi personal que permeti dialogar, des de la pròpia identitat social i cultural, amb altres tradicions religioses i àrees de coneixement.

La comprensió dels continguts fonamentals del missatge cristià, així com els d'altres tradicions religioses, facilitant el diàleg intercultural i la convivència en la diversitat, constitueix un aprenentatge essencial per a l'educació de la ciutadania global. Requereix que els desenvolupaments de l'autonomia personal i responsabilitat social s'exerceixin amb plena llibertat i amb sa exercici del sentit de pertinença. Suposa el coneixement crític del cristianisme i de les religions en contextos de pluralitat. Proposa que aquestes creences i valors religiosos puguin contribuir en el desenvolupament autònom i personal del propi projecte vital. La rellevància d'aquests coneixements sobre religió i la seva presència a l'escola, reconeguda pel Consell d'Europa, contribueix al desenvolupament de les competències clau i a l'educació integral.

Aquesta competència proporciona un primer acostament conscient a les creences i els valors propis de la fe cristiana, obert al diàleg, i mostrant la seva relació amb els sabers d'altres àrees escolars. El coneixement de Jesucrist, la Història de la Salvació i l'Església seran aprenentatges necessaris en el desenvolupament d'aquesta competència. L'adquisició d'aquesta competència, des de la perspectiva cristiana, contribueix al coneixement i estima dels valors i normes de convivència; prepara per a l'exercici actiu d'una ciutadania respectuosa amb els drets humans; capacita per al diàleg intercultural i interreligiós; i disposa per a la vida en contextos de pluralitat, mantenint les conviccions i creences pròpies amb ple respecte a les dels altres.

Aquesta competència específica es connecta amb els següents descriptors del Perfil de sortida: CCL2, CCL3, STEM4, CD1, CPSAA4, CPSAA5, CC1, CC4, CE3, CCEC1.

PRIMER CICLE

Criteris d'avaluació

Competència específica 1

1.1. Observar en els relats i personatges bíblics valors fonamentals de l'ésser humà, relacionant-los amb el desenvolupament de la seva autonomia i responsabilitat en el grup-classe.

1.2. Reconèixer algunes de les característiques que defineixen l'autonomia personal, desenvolupant un autoconcepte ajustat i una autoestima saludable, per a la pròpia acceptació personal i per a integrar-se en els grups de pertinença amb assertivitat i responsabilitat, a la llum de l'Evangelí.

Competència específica 2

2.1. Reconèixer els vincles i relacions amb els grups de pertinença, comparant-los amb els de Jesús de Natzaret, identificant hàbits i principis que ajuden a generar un clima d'afectivitat, respecte, solidaritat i inclusió.

2.2. Apreciar i mostrar actituds de respecte, mediació i cura del proïsme i de la naturalesa, derivades de l'anàlisi de les paraules i accions de Jesús de Natzaret.

Competència específica 3

3.1. Visualitzar i identificar quines situacions quotidianes promouen una convivència pacífica, a través de l'escolta i anàlisi de relats bíblics, per a aprendre a resoldre pacíficament i inclusivament els conflictes.

3.2. Descriure algunes situacions properes de desemparament, fragilitat i vulnerabilitat, amb empatia vers les persones desfavorides i reconeixent la preferència de Jesús de Natzaret pels que més sofreixen.

Competència específica 4

4.1. Relacionar alguns passatges bíblics amb expressions artístiques, servint-se de l'observació i anàlisi, per a potenciar la creativitat i la comunicació a través de diversos llenguatges.

4.2. Descobrir com el poble cristià mostra la seva fe en la vida diària en diferents festes i manifestacions religioses, comprenent el vincle que les uneix a l'Evangelí i la seva actualització en la comunitat cristiana.

Competència específica 5

5.1. Prendre consciència de la pròpia interioritat a través de narracions i biografies cristianes significatives, per a afavorir l'autoconeixement personal i les vivències dels altres.

5.2. Identificar les pròpies emocions, sentiments i vivències religioses, compartint-los i reconeixent-los en l'altre, tenint en compte l'experiència de personatges rellevants de la tradició judeocristiana.

Competència específica 6

6.1. Reconèixer que Jesús de Natzaret és el centre del missatge cristià, valorant les seves aportacions per a la persona i la societat en entorns diversos.

6.2. Valorar la Bíblia com a llibre sagrat i com a narració de la trobada de Déu amb la humanitat, descobrint el seu lloc en la comunitat cristiana i en la cultura.

Sabers bàsics

A. Identitat personal i relacions en diàleg amb el missatge cristià

- Capacitats, potencialitats i limitacions de cada ésser humà.
- Vivències i sentiments de l'experiència interior i de la corporalitat.
- Valor intrínsec de tota persona, per al cristianisme com a criatura de Déu.
- Exploració de personatges bíblics i models cristians i la seva cerca de la felicitat.
- Grups de pertinença: diferències i relació amb Jesús de Natzaret.
- La família i la incorporació a la vida social en la visió cristiana.
- Potenciació de la pròpia creativitat mitjançant expressions artístiques que reflecteixin el missatge de diversos relats bíblics.
- Estima de moments de silenci, interiorització i contemplació.
- Expressió, emprant diversos llenguatges, de la pròpia creença, emocions i afectes.
- Reconeixement de l'oració com mitjà privilegiat de comunicació amb Déu. El Parenostre.

B. Cosmovisions, tradició cristiana i cultura

- Apreciació del valor religiós i la riquesa cultural del Nadal, Setmana Santa i altres celebracions com a expressió de la identitat cultural de la nostra societat.

- Anàlisi i expressió del missatge cristià en la música, les arts i altres manifestacions culturals i tradicions de l'entorn.
- Valoració de la importància de les celebracions religioses per a les persones creients.
- Reconeixement de la Bíblia, Paraula de Déu en la vida de l'Església, com a llibre sagrat del cristianisme.
- L'aliança de Déu amb el poble d'Israel i el seu projecte d'humanitat.
- Jesucrist, centre del missatge cristià.
- Maria, la Mare de Jesús.
- L'Església com a família que viu i celebra la Bona Notícia anunciada per Jesús de Natzaret.
- La Bíblia com a font d'inspiració artística al llarg de la història.
- La bellesa com a expressió de la Creació i de l'experiència religiosa.

C. Habitar el món plural i divers per a construir la casa comuna

- El compromís i responsabilitat de l'ésser humà en la cura de la naturalesa i els éssers vius des d'una visió cristiana.
- Gràtitud cap a les persones que ens cuiden i cap a Déu Creador.
- Obres i paraules que mostren l'amor de Jesús de Natzaret a totes les persones.
- El manament de l'amor com a màxima relacional del cristianisme.
- Actituds i accions que promouen la fraternitat.
- Hàbits i valors de respecte a la naturalesa com creada per Déu.
- Relats evangèlics de compassió, misericòrdia i perdó.
- Biografies significatives que han afavorit la resolució pacífica de conflictes.
- Actituds quotidianes que fomenten una convivència pacífica.
- Respects i valoració de les emocions, creences, sentiments i expressions religioses d'altres persones.

SEGON CICLE

Criteris d'avaluació

Competència específica 1

- 1.1. Reconèixer i expressar a través de composicions orals, escrites i artístiques els elements clau de la dignitat i la identitat personal, relacionant-les amb diferents situacions vitals, tenint en compte biografies i relats bíblics de vocació i missió.
- 1.2. Desenvolupar sensibilitat sobre el valor de la vida i de la igual dignitat de l'ésser humà, i el seu paper en la cura de la naturalesa, prenent com a model personatges bíblics i de la tradició cristiana.

Competència específica 2

- 2.1. Adquirir destreses i habilitats socials que potenciïn la seva inclusió en el grup i entorns culturals propers, a través de la lectura de passatges bíblics del Nou Testament i l'anàlisi de comportaments de cura, responsabilitat, solidaritat i perdó.
- 2.2. Apreciar les relacions socials com a font de felicitat i desenvolupament personal, prenent com a punt de partida els relats sobre la comunitat de Jesús de Natzaret, els Apòstols i l'Església, assumint responsabilitats en la cura de les persones i del planeta.

Competència específica 3

- 3.1. Col·laborar i promoure amb els altres l'anàlisi de situacions que perjudiquen o milloren la convivència i la posada en marxa d'accions responsables que afavoreixin la construcció d'un món més equitatiu i inclusiu.
- 3.2. Distingir alguns dels valors propis del cristianisme i la seva presentació en passatges dels evangelis, per a aplicar la cooperació i la mediació, la resolució pacífica de conflictes i la construcció del bé comú en situacions pròximes.

Competència específica 4

- 4.1. Admirar diferents expressions del patrimoni cultural i de la religiositat popular, reconeixent la seva bellesa i el seu significat religiós i la seva vinculació amb textos bíblics, valorant la seva aportació a la identitat cultural.
- 4.2. Observar en les celebracions litúrgiques, els espais sagrats i els sacraments de l'Església elements essencials del cristianisme, posant-los en relació amb la vida de Jesús i la tradició de l'Església.

Competència específica 5

5.1. Reconèixer i valorar l'encontre amb els altres com a oportunitat per al desenvolupament de la pròpia interioritat, tenint com a referència les trobades de Jesús de Natzaret.

5.2. Identificar les virtuts i actituds que ajuden a un creixement personal i espiritual, a través de l'autoconeixement i de l'accés a altres experiències de personatges de la tradició cristiana.

Competència específica 6

6.1. Comprendre la importància de l'aliança de Déu amb el poble d'Israel que té la seva continuació en Jesucrist, i les seves aportacions socials i culturals en la història.

6.2. Valorar l'Església com a comunitat que ha continuat amb la missió de Jesús ressuscitat, des de les primeres comunitats cristianes fins a l'actualitat, reconeixent les seves celebracions, tradicions i contribucions socials.

Sabers bàsics

A. Identitat personal i relacions en diàleg amb el missatge cristià

- La centralitat de la persona en el missatge cristià.
- La dignitat de l'ésser humà.
- Relats bíblics de vocació i missió.
- La importància de la família i la comunitat com a font de felicitat.
- Tècniques de mediació per a la resolució pacífica de conflictes a la llum de l'Evangelí.
- Les relacions amb els altres com a oportunitat d'autoconeixement i creixement personal.
- Presa de consciència de l'experiència personal i de la manera de relacionar-nos amb els altres i amb Déu.

B. Cosmovisions, tradició cristiana i cultura

- Identificació de diversos símbols i tradicions religioses, entorn del calendari litúrgic i els sacraments.
- Transmissió del sentiment religiós a través de la música i les arts.
- Antic i Nou Testament.
- La importància de l'aliança de Déu amb el poble d'Israel.
- La relació de Jesús amb les persones del seu temps.

- Jesús anuncia el Regne de Déu: fraternitat i misericòrdia.
- Relats bíblics que descriuen la vida de Jesús de Natzaret amb els Apòstols i les primeres comunitats cristianes.
- Maria, Mare de l'Església.
- L'Església, Poble de Déu, com a comunitat que viu i celebra. El sagrament de l'Eucaristia.
- Estima de la importància de viure la fe en comunitat per a la persona creient.
- La importància del perdó per a la construcció de relacions socials sòlides, solidàries i fraternes. El sagrament de la reconciliació.
- Tipus d'oració: característiques i diferències.
- Obres artístiques que representen moments de la tradició bíblica i que configuraran la seva identitat cultural.
- Valor cultural i artístic del patrimoni de la diòcesi.

C. Habitar el món plural i divers per a construir la casa comuna

- La cura de l'entorn natural i social com a casa comuna.
- La proposta moral cristiana per a la vida en societat.
- Hàbits i activitats per a l'assoliment dels objectius de desenvolupament sostenible a la llum de l'ètica cristiana.
- Ètica de la cura: la responsabilitat, la compassió, el perdó i l'amor.
- Una mirada cristiana a la realitat: la presa de consciència de les situacions socials injustes.
- Projectes de servei i solidaritat promoguts per l'Església.
- Actituds de respecte i inclusió per a crear entorns de convivència intercultural.

TERCER CICLE

Criteris d'avaluació

Competència específica 1

1.1. Identificar els principis i virtuts que promouen i respecten la dignitat de totes les persones, reflexionant sobre experiències personals i d'aula, desenvolupant autonomia, judici crític i responsabilitat.

1.2. Expressar amb autonomia a través de diversos llenguatges comunicatius la identitat personal reconeixent, des de la visió cristiana, la singularitat de totes les persones, desenvolupant empatia i valorant la pluralitat.

Competència específica 2

2.1. Promoure actituds que impulsin la millora de la convivència i la cura del planeta, coneixent i aplicant alguns principis de l'ètica cristiana, plasmant les seves conclusions en diferents suports.

2.2. Participar en accions solidàries i de servei a la comunitat, reconeixent aquells grups socials més vulnerables, tenint en compte com Jesucrist va canviar la seva realitat i les conseqüències que això ha tingut per a la història de la humanitat.

Competència específica 3

3.1. Reflexionar sobre alguns principis generals de l'ètica cristiana, coneixent la seva realització en biografies significatives i moviments socials, descobrint com poden ser posats en pràctica en els nostres entorns socials pròxims i virtuals.

3.2. Cooperar activament en la construcció d'una convivència pacífica i democràtica reconeixent, en iniciatives i projectes eclesials, aquells valors morals que promouen el bé comú.

Competència específica 4

4.1. Comprendre i valorar com el patrimoni religiós cristià contribueix a la construcció de la identitat de les persones i dels pobles, i inspira l'expressió de la pròpia vivència personal i social a través de diversos llenguatges.

4.2. Reconèixer i apreciar, des de la pròpia identitat cultural, la pluralitat de tradicions i expressions presents en el context social, promovent el respecte i el coneixement mutu que afavoreix la trobada i el diàleg intercultural.

Competència específica 5

5.1. Assumir el desenvolupament de la interioritat com un dels elements fonamentals en la construcció del propi sistema de valors i creences, mitjançant l'anàlisi i la reflexió de textos bíblics i d'altres tradicions religioses.

5.2. Valorar l'experiència religiosa com a desenvolupament personal i social de la dimensió espiritual, interpretant i respectant el fet religiós en la pluralitat de cultures i promovent el diàleg interreligiós.

Competència específica 6

6.1. Comprendre les conseqüències ètiques i morals, personals i socials, del missatge de Jesucrist per a la construcció del propi sistema de valors i creences i per a la promoció del bé comú.

6.2. Conèixer el Credo de la fe cristiana, posant-lo en diàleg amb altres àrees de coneixement científic i cultural i amb altres religions.

Sabers bàsics

A. Identitat personal i relacions en diàleg amb el missatge cristià

- La dignitat humana, la igualtat i la diferència entre les persones.
- Els drets humans en diàleg amb la visió cristiana.
- La responsabilitat personal i social des del punt de vista cristià.
- Situacions vitals que plantegen preguntes existencials o morals per a la persona.
- La influència de les accions individuals en la transformació social a la llum de l'ètica cristiana.
- Valoració de la dimensió espiritual i religiosa en un mateix i en els altres.
- Expressió, en diversos llenguatges de la pròpia vivència personal, entorn de les festivitats, tradicions i celebracions religioses.

B. Cosmovisions, tradició cristiana i cultura

- Ritus, tradicions i festes de diverses religions entorn del naixement, el matrimoni i la mort, explicitant l'aportació del cristianisme.
- Obres d'art, composicions musicals, i construccions arquitectòniques representatives del cristianisme, comparades amb les d'altres cultures i religions.
- La relació de Jesús amb el seu Pare i amb l'Esperit: Déu Trinitat.
- La preferència de Jesucrist per les persones marginades.
- La passió, mort i resurrecció de Jesús i la celebració de la Pasqua a l'Església.
- El Credo de l'Església Catòlica.
- La vida cristiana i la celebració dels sagraments.
- Maria, model de creient.
- Reconeixement del paper de les dones en la Bíblia i en la història de l'Església.

– Reflexió i anàlisi sobre les experiències religioses narrades en diversos relats bíblics o recollides en biografies significatives.

C. Habitar el món plural i divers per a construir la casa comuna

– El manament de l'amor com a arrel de l'ètica cristiana i compromís amb el bé comú.

– Valors propis de l'Evangelí: les Benaurances i el Regne de Déu.

– La visió cristiana de la interdependència, eco-dependència i interrelació.

– Anàlisi de situacions properes de vulnerabilitat i disseny de propostes transformadores aplicant els principis de l'ètica cristiana.

– Compromís i transformació social en l'acció de l'Església.

– La responsabilitat i el respecte en l'ús dels mitjans de comunicació i les xarxes socials.

– Pensament crític i ètic per a la convivència democràtica.

– Establiment d'un primer diàleg fe i ciència, des del respecte, la curiositat i l'escolta.

– Estima del diàleg intercultural i interreligió per a una convivència pacífica i democràtica.

Orientacions metodològiques i per a l'avaluació

Al llarg d'aquesta etapa, amb les propostes metodològiques i els aprenentatges de l'àrea de Religió Catòlica, inspirats en l'antropologia cristiana, s'enriqueix el procés de desenvolupament personal i social dels nens i les nenes: s'accedeix a aprenentatges culturals propis de la tradició religiosa i de l'entorn familiar que contribueixen a madurar la identitat personal i cultural; es desenvolupen aprenentatges d'hàbits i valors, necessaris per a la vida individual i social; i a aprenentatges vitals que donen sentit humà i cristià a la vida, i formen part del necessari creixement interior. Aquestes aportacions del currículum de Religió Catòlica, a la llum del missatge cristià, responen a un compromís de promoció humana amb la inclusió de tots i totes, enforteixen el poder transformador de l'escola i suposen una contribució pròpia al perfil de sortida de l'alumnat al final d'aquesta primera etapa de l'ensenyament bàsic.

Les orientacions metodològiques i per a l'avaluació de l'àrea de Religió Catòlica són el conjunt d'estratègies, recursos, accions i situacions d'aprenentatge organitzades i planificades pel professor o professora, o per l'equip docent, per a possibilitar l'aprenentatge de l'alumnat i l'adquisició de les competències específiques previstes en aquesta etapa. Aquestes orientacions comparteixen els plantejaments didàctics propis d'aquestes edats, de les altres àrees i les

situacions d'aprenentatge que es proposen per al conjunt d'Educació Primària. La seva programació didàctica es concretarà en l'exercici de l'autonomia dels centres escolars i constitueix una oportunitat per a incorporar les realitats més pròximes del context alhora que s'harmonitza amb el projecte educatiu. Aquest currículum facilita la seva programació didàctica com a àrea curricular específica en el conjunt de l'etapa i ofereix l'oportunitat de plantejar-se en projectes compartits amb altres àrees o àmbits curriculars més globalitzats.

Els plantejaments metodològics d'aquesta àrea es fonamenten, globalment, en l'atenció personalitzada a l'alumnat, en la diversitat d'activitats, estratègies, recursos i altres mètodes didàctics; en la cura del desenvolupament emocional i cognitiu de l'alumnat respectant el seu ritme evolutiu; en l'aprenentatge individualitzat i cooperatiu; en la relació dels aprenentatges amb l'entorn, en un enfocament competencial orientat a l'acció, l'emprenedoria i l'aplicació dels sabers. Serà necessari tenir en compte les condicions personals, socials i culturals de tots els nens i les nenes, per a detectar necessitats específiques i proposar accions de reforç o ampliació flexibilitzant els processos i garantint la inclusió de tot l'alumnat. L'avaluació es comprèn com a part d'aquest procés d'ensenyament i aprenentatge. L'àrea de Religió Catòlica confereix una insubstituïble responsabilitat a la figura del docent la intervenció del qual és essencial en la gestió del procés d'ensenyament, tant en la seva programació com en el seu desenvolupament i avaluació.

La didàctica de l'àrea de Religió Catòlica plantejada en termes d'un currículum competencial haurà de promoure el protagonisme de l'alumnat en el seu propi procés d'aprenentatge. Alguns dels passos a seguir en les seqüències d'aprenentatge són:

- Partir de l'experiència concreta de l'alumne i l'alumna, i de la seva realitat personal, familiar, social i cultural;
- Identificar i formular amb pensament autònom els interrogants i qüestions que susciten aquestes situacions;
- Buscar, analitzar i contrastar les experiències i interrogants amb fonts bíbliques, el patrimoni artístic, i altres referències eclesials;
- Elaborar respostes personals i socials des de la llibertat individual amb ple respecte a les idees dels altres, contrastades amb els principis ètics del cristianisme;
- Dialogar amb altres visions del món, per a la construcció de la convivència i el bé comú;
- Comunicar amb assertivitat i empatia les idees i creences pròpies utilitzant amb creativitat diversos llenguatges;
- Aplicar aquest procés formatiu en la construcció de la identitat personal com a preparació per a l'aprenentatge per a tota la vida.

La diversitat de metodologies actives que es poden aplicar hauran de tenir en compte els passos d'aquest itinerari pedagògic i les competències específiques, els criteris d'avaluació i els sabers bàsics, és a dir, els aprenentatges essencials d'aquesta àrea. Les orientacions metodològiques i per a l'avaluació programades harmonitzaran de manera coherent aquests aprenentatges que es proposen en l'àrea de Religió Catòlica, les necessitats pròpies de l'alumnat, i els objectius d'etapa i el perfil de sortida.

Atenció personalitzada

El currículum de l'àrea de Religió Catòlica, també en les seves orientacions metodològiques, aposta per una educació personalitzada, que posa a la persona en el centre de tots els processos educatius. Això exigeix acompanyar a cada alumne i alumna tenint en compte la seva personalitat i el seu propi ritme d'aprenentatge, acollir i cuidar la seva experiència personal, familiar i social, respectar la seva autonomia i llibertat, promovent els vincles amb els altres per a créixer individual i comunitàriament. Amb l'atenció personalitzada s'afavoreix el compromís i la implicació dels propis estudiants en el seu procés d'experiència i coneixement, atenent a totes les dimensions de la personalitat de manera integrada. En concret, l'àrea de Religió Catòlica atén i acompanya el desenvolupament de la interioritat, l'espiritualitat, i l'experiència religiosa de l'alumnat. Entre altres recursos per a aquest aprenentatge amb valor personal, es pot utilitzar a l'aula l'elaboració del portafolis del talent i dinàmiques d'educació emocional i comunicació empàtica, la implementació de la classe invertida, la generació d'activitats metacognitives, la gammificació i l'aprenentatge experiencial.

Treball individual i cooperatiu

Les propostes metodològiques de l'àrea de Religió Catòlica hauran d'afavorir experiències d'aprenentatge d'atenció individualitzada i treball cooperatiu, en grup petit o amb tot el grup classe, per a enriquir els processos cognitius amb la participació activa dels alumnes i les alumnes en la presa de decisions, afavorint el sentit de responsabilitat i pertinença; d'aquesta manera s'incrementa la motivació i el compromís amb el seu aprenentatge. Per això, al costat de l'atenció personal i les orientacions del professorat, es proposa la realització de tasques i accions en grups heterogenis promovent la col·laboració, no la competitivitat, per a desenvolupar hàbits de treball en equip a l'aula que anticipen la vida en entorns diversos. Aquest aprenentatge cooperatiu contribueix a motivar i mantenir l'atenció de l'alumnat i desenvolupa la seva autonomia personal. En concret, l'àrea de Religió Catòlica proposa valors d'autonomia i llibertat personal i de responsabilitat social i cura del planeta. Entre altres recursos per a aquesta metodologia es poden aplicar a l'aula tècniques de treball cooperatiu formal i informal, i l'ús responsable de les tecnologies, l'aprenentatge per reptes,

desafiaments o problemes, la utilització de webs socials i espais col·laboratius en xarxa.

Disseny Universal d'Aprenentatge

La metodologia de l'àrea de Religió Catòlica tindrà en compte els principis del Disseny Universal d'Aprenentatge per a programar propostes didàctiques compostes per pràctiques d'aprenentatge, ensenyament i avaluació que contribueixin a enriquir el procés de desenvolupament integral de l'alumnat, promovent el seu progrés en el reconeixement de la tradició religiosa i cultural de l'entorn familiar i social, en l'adquisició d'hàbits i valors necessaris per a la seva vida, en el creixement interior i la seva autonomia personal, així com en l'expressió de les seves pròpies emocions i experiències de manera respectuosa i empàtica generant entorns inclusius i interculturals. Es fomenten així processos pedagògics accessibles per a tots per la diversitat d'estratègies i recursos, d'espais i temps, que s'utilitzen a l'aula i per l'adaptació del currículum a les necessitats dels diferents ritmes d'aprenentatge. En el disseny de les activitats d'aquesta àrea es tindrà en compte la flexibilitat del currículum, els contextos d'ensenyament inclusius, i la utilització de recursos accessibles per a tots.

Situacions d'aprenentatge

Les situacions d'aprenentatge constitueixen el nivell més concret d'un procés de programació didàctica del currículum. És un conjunt de tasques relacionades entre si per a facilitar l'aprenentatge a partir d'experiències viscudes per l'alumnat. Les propostes metodològiques de l'àrea de Religió Catòlica poden recrear a l'aula situacions significatives i quotidianes del seu entorn personal, familiar, social i cultural, referides a les necessitats i interessos dels alumnes i alumnes a aquestes edats, per a abordar els sabers bàsics, els criteris d'avaluació i les competències específiques als quals van vinculats. Els docents de l'àrea de Religió Catòlica poden proposar situacions d'aprenentatge estimulants, significatives i integradores, contextualitzades i respectuoses amb el procés de desenvolupament integral de l'alumnat en totes les seves dimensions. Hauran de tenir un plantejament precís dels aprenentatges essencials de l'àrea de Religió Catòlica que s'esperen aconseguir. Aquestes situacions presentaran reptes o problemes amb una complexitat coherent amb el desenvolupament de l'alumnat, la resolució del qual impliqui la realització de diferents activitats i la mobilització dels aprenentatges que es busquen per a la creació d'un producte o la resolució d'una acció; afavoriran la transferència dels aprenentatges adquirits en l'àrea de Religió a contextos de la realitat quotidiana del nen i la nena, en funció del seu progrés maduratiu. Es buscarà contribuir al diàleg, al pensament creatiu i autònom, així com a la bona convivència i el respecte a la diferència. Les situacions d'aprenentatge en l'àrea de Religió Catòlica tindran en compte els centres d'interès de l'alumnat i possibilitarà la

mobilització coherent i eficaç dels diferents coneixements, destreses, actituds i valors propis d'aquest àrea.

Aprentatge basat en projectes

L'aprenentatge basat en projectes és una metodologia activa basada en reptes i tasques en les quals l'alumnat assumeix una major quota de responsabilitat i en el qual el professorat orienta el procés. Aquesta proposta metodològica permet interioritzar els aprenentatges curriculars a través del treball cooperatiu, les eines de desenvolupament cognitiu, l'avaluació competencial i la metacognició. Es tracta d'una metodologia que possibilita que l'àrea de Religió Catòlica es programi de manera globalitzada amb altres àrees de l'etapa; aquesta globalització afavoreix atendre les preguntes que interessin a l'alumnat. Encara que es poden dissenyar els projectes amb diversitat d'itineraris, és important la pregunta o el desafiament inicial per a despertar l'interès i la curiositat de l'alumnat; és necessari un tema central, que sol denominar-se tòpic generatiu, per a vertebrar les connexions amb els aprenentatges que entraran en joc. La resposta al repte o la pregunta ha de ser l'elaboració d'un producte final que ha d'estar definit a l'inici i que activarà diverses competències en la seva realització. Es necessita programar els fils conductors i les diverses tasques i activitats que l'alumnat desenvoluparà. També cal definir els sabers bàsics i les competències específiques relacionades amb el projecte, així com els recursos necessaris. L'avaluació no es planteja només com a objecte de quantificació, sinó com a instrument d'acompanyament i de millora.

Aprentatge orientat a l'acció

Les propostes metodològiques de l'àrea de Religió Catòlica suposen un enfocament de l'aprenentatge orientat no sols al creixement personal, també al seu desenvolupament social i de relació amb l'entorn; per tant, es busca un enfocament orientat a l'acció en el qual els propis alumnes i alumnes puguin ser protagonistes implicats en el seu procés d'aprenentatge. A més, aquests aprenentatges propis de l'àrea hauran d'estar connectats amb l'entorn familiar i el context pròxim per a relacionar-los de manera pràctica, mobilitzar-los i aplicar-los en la seva vida quotidiana en situacions de diversitat religiosa, personal i social. Incorporar la diversitat cultural i religiosa pròpia de l'aula i de l'entorn contribuirà a despertar i fomentar el diàleg amb els altres, així com l'interès i la curiositat per la diversitat d'identitats personals i socials en les quals el fet religiós sigui un element propi. Aquest model d'intervenció a l'aula permetrà l'estima i el respecte per la diversitat religiosa i cultural, facilitant que l'alumnat reconegui les festivitats i les manifestacions culturals de l'entorn, així com altres expressions religioses i artístiques pròpies de la nostra tradició cultural. L'alumnat serà progressivament conscient de les referències religioses i culturals, i podrà identificar diferències i semblances per a valorar i apreciar tant la cultura pròpia com la dels diferents pobles i religions.

Avaluació

L'avaluació de l'alumnat es comprèn com a part del procés d'ensenyament i aprenentatge, a més de permetre la valoració dels aprenentatges i el nivell de competència adquirit, ajuda a identificar millores en el procés d'ensenyament. També possibilita detectar dificultats per a aplicar les mesures de reforç necessàries. Els criteris d'avaluació són l'element curricular per a orientar aquesta part del procés d'ensenyament i aprenentatge, entenent l'avaluació com a oportunitat per a formar a persones capaces de desenvolupar-se en situacions reals d'experiència i comunicació, compromeses en la cura de les persones i del planeta, que inicien un aprenentatge que es prolongarà al llarg de la vida; per això és essencial identificar oportunitats de millora permanent.

Per a facilitar l'avaluació, els plantejaments didàctics han d'incloure elements clarament relacionats amb els criteris d'avaluació, les competències específiques, i el seu vincle amb els descriptors operatius, la qual cosa permetrà evidenciar i avaluar els aprenentatges proposats en els productes finals que l'alumnat ha de crear. En una avaluació competencial és imprescindible valorar tant el procés com els resultats.

L'avaluació de l'àrea de Religió Catòlica es realitzarà en els mateixos termes i amb els mateixos efectes de les altres àrees de l'etapa. Haurà de tenir en compte tots els processos de l'activitat pedagògica que es desenvolupa a l'aula i preveure les eines i instruments necessaris per a observar el nivell d'adquisició de les competències específiques. En la mesura que sigui possible, com a subjectes progressivament autònoms i gradualment responsables del seu aprenentatge, l'alumnat ha de participar en l'avaluació i el procés seguit per a l'adquisició de les competències específiques pròpies de l'àrea. Per a això s'haurien de combinar els diferents tipus d'avaluació: la realitzada pel docent, autoavaluació de l'alumnat sobre si mateix de manera que puguin prendre consciència del seu procés d'aprenentatge i sigui progressivament més responsable d'ell, i coavaluació entre iguals que ha de desenvolupar-se en un ambient de respecte i empatia.

Les tècniques i estratègies per a l'avaluació hauran de ser diverses, accessibles i adequades a la diversitat de l'alumnat. Es recomanen eines com les rúbriques per a mesurar el nivell d'assoliment de l'alumnat, llistes de control, escales de valoració o acarament, i els portafolis o diaris d'aprenentatge, que constitueixen suports físics i digitals que afavoreixen la recollida i sistematització de la informació del procés d'aprenentatge. Aquestes avaluacions poden realitzar-se a partir de l'observació del professorat i entre iguals, de l'autoreflexió, la discussió reflexiva i de l'anàlisi de productes, de manera que tant el professorat com l'alumnat puguin dialogar sobre el procés d'aprenentatge, sent el professor o professora qui defineixi els indicadors de l'aprenentatge.